

Силабус освітнього компонента Програма практики

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Шифр та назва спеціальності
В 10 – Філософія

Освітня програма
Філософія

Рівень освіти
Доктор філософії

Семестр
5

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Кафедра
Філософії (307)

Тип освітнього компонента
Обов'язкова. Практична підготовка

Мова викладання
Українська

Розробники

Тарароєв Яків Володимирович

yakiv.tararoiiev@khpі.edu.ua

Доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії НТУ «ХПІ».

Досвід роботи – 24 роки. Автор понад 70 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Онтологічні та гносеологічні концепції у сучасній філософії», «Філософські проблеми сучасного наукового пізнання».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Городиська Ольга Миколаївна

olha.horodyska@khpі.edu.ua

Кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії НТУ «ХПІ». Досвід роботи – 24 роки. Автор понад 80 наукових, науково-популярних та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Філософія» (українською/англійською мовами), «Філософсько-антропологічний дискурс сучасності», «Базові концепції в історії філософської думки».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Педагогічна практика є складовою частиною професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності докторів філософії у вищій школі. Практика передбачає викладання дисциплін кафедри, організацію начального процесу студентів, методичну роботу з дисципліни, отримання навичок практичної діяльності викладача.

Мета та завдання

Мета практики: оволодіння здобувачами основ організації педагогічної та методичної діяльності у вищій школі.

Завдання практики:

- ✓ вивчення основ педагогічної роботи у вищій школі;
- ✓ придбання досвіду викладання дисциплін в умовах вищої школи;
- ✓ формування у аспірантів уявлень про педагогічну діяльність викладача в структурі вищої школи;
- ✓ вивчення методів та нових технологій педагогічної діяльності;
- ✓ підготовка та складання робіт методичного характеру (навчально-методичних посібників, посібників для самостійної роботи студентів та дистанційного навчання, конспектів лекцій, практикумів, методичних вказівок та рекомендацій тощо).

В результаті педагогічної практики доктор філософії повинен

Знати:

- ✓ правові та нормативні основи функціонування системи освіти;
- ✓ основні нормативні документи вищої освіти (освітня програма, навчальний план, силабус, індивідуальний план викладача тощо) та їх роль в організації навчального процесу;
- ✓ сучасні досягнення та тенденції розвитку наукового, навчально-методичного напрямку відповідної кафедри;
- ✓ основи навчально-методичної роботи у вищій школі; основи педагогічної культури та майстерності, сучасні педагогічні технології;
- ✓ заходи контролю та оцінювання знань студентів.

Вміти:

- ✓ виконувати методичну роботу з планування та організації навчального процесу;
- ✓ формувати загальну стратегію вивчення дисципліни;
- ✓ конкретизувати мету вивчення будь-якого фрагменту навчально-методичного матеріалу дисципліни відповідно до профілю спеціальності (спеціалізації);
- ✓ розробляти навчально-методичні матеріали для упровадження педагогічної діяльності, використовувати дидактичні методи навчання;
- ✓ планувати лекційні та практичні заняття, складати завдання, тести;
- ✓ активувати діяльність студентів до навчання та практичної зацікавленості у відповідній спеціальності;
- ✓ реалізовувати систему контролю та оцінювання знань студентів, ступінь засвоєння ними навчального матеріалу;
- ✓ аналізувати труднощі, що виникають під час педагогічної діяльності, вирішувати та попереджати їх;
- ✓ орієнтувати та консультувати студентів під час роботи над проблемами світоглядного та філософського характеру, зокрема, при складанні ними розширеного плану відповідей, тез доповідей, статей тощо;
- ✓ дотримуватися норм академічної доброчесності.

Володіти:

- ✓ методикою та технологіями проведення різних видів навчальних занять;
- ✓ правилами поведінки в аудиторії;
- ✓ технікою використання приладів, що застосовуються при проведенні занять із відповідної дисципліни;
- ✓ методикою самооцінки, самоаналізу результатів та ефективності проведення аудиторних занять;
- ✓ основами організації процесу подальшого вдосконалення педагогічної майстерності.

Формат занять

Самостійна робота. Підсумковий контроль – диференційований залік.

Компетентності

СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

Результати навчання

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філософії державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці.

РН9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері філософії, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

Обсяг освітнього компонента

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредити ECTS): самостійна робота – 90 годин.

Тривалість практики

Тривалість практики – 10 тижнів.

Передумови освітнього компонента (пререквізити)

«Онтологічні та гносеологічні концепції у сучасній філософії», «Організація науково-дослідної та інноваційної діяльності», «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі», «Педагогіка і психологія вищої освіти з методикою викладання», «Теорії раціоналізму: науково-філософські та педагогічні методології», «Філософсько-антропологічний дискурс сучасності», «Філософський аналіз сучасного суспільства», а також низка вибіркових дисциплін.

Особливості освітнього компонента, методи та технології навчання

Організатором практики є кафедра філософії НТУ «ХПІ», яка здійснює підготовку докторів філософії за спеціальністю «В 10 – Філософія».

Індивідуальна програма практики розробляється керівником та затверджується на засіданні кафедри. Загальне керівництво та контроль за проходженням програми практики аспірантів покладається на завідувача кафедри. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики аспіранта здійснює науковий керівник.

На період практики аспіранти підпорядковуються усім правилам внутрішнього розпорядку та правилам безпеки праці, що встановлюються на кафедрі та інших підрозділах НТУ «ХПІ» стосовно навчального процесу.

Аспіранти, які мають науково-педагогічний стаж більше 3 років, виконують навчально-методичну роботу на посаду вищу, ніж ту, яку вони займали на час проходження практики.

Аспірант, відсторонений від практики або робота якого була визнана незадовільною, вважається особою, що не виконала навчальний план.

Науковий керівник аспіранта:

- ✓ узгоджує календарні строки проведення (відвідування) занять із завідувачем кафедри, де проводиться підготовка здобувачів;
- ✓ формулює задачі до самостійної роботи аспірантів на період практики, надає консультації;
- ✓ проводить необхідні організаційні заходи стосовно виконання практики та надає аспіранту допомогу, що пов'язана з проходженням практики та оформлення звіту;
- ✓ готує відгук здобувачем про проходження педагогічної практики.

Перед початком практики аспірант:

- ✓ спільно із науковим керівником складає календарно-тематичний план відповідно до графіку навчального процесу, визначає дати и форми проведення занять, тематику індивідуальних завдань залежно від педагогічного та наукового рівня підготовки аспіранта, ступеня виконання дисертації та інші;
- ✓ самостійно складає індивідуальний план проходження практики (сторінка G1 Педагогічна практика. План та обов'язки), який узгоджує з науковим керівником.

Педагогічна практика передбачає такі види робіт:

- ✓ Аспірант планує, готує та проводить 10 аудиторних занять, серед яких можуть бути: семінарські; практичні; лекційні (згідно із календарно-тематичним планом, таб. 1).
- ✓ На період проходження практики аспіранту слід пов'язувати проведення занять із тематикою дисертаційної роботи або із перспективою подальшої викладацької діяльності.
- ✓ Розроблення, написання плану-конспекту лекції.
- ✓ Участь в оцінюванні знань студентів (контрольні роботи, тести), проведення виховної роботи зі студентами.
- ✓ Відвідування лекційного заняття викладача ЗВО, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання.
- ✓ Підготовка виступу/публікації наукової статті та/або тез доповідей на конференції (семінарі) з відповідної тематики.
- ✓ Розроблення та використання інноваційних форм і методів викладання.

Види навчально-методичних робіт:

- ✓ вивчення досвіду викладання провідними викладачами кафедри;
- ✓ розробка силабусу навчальної дисципліни;
- ✓ підготовка матеріалів для проведення аудиторних занять навчальних дисциплін;
- ✓ участь в оцінюванні знань студентів (контрольні роботи, тести);
- ✓ проведення виховної роботи зі студентами;
- ✓ самостійне вивчення літератури, що присвячена викладацькій роботі, освітнім технологіям;
- ✓ ознайомлення з навчально-методичною та матеріально-технічною базою кафедри;
- ✓ складання принаймні однієї роботи методичного характеру, згідно до навчальної дисципліни, що викладається під час практики.

За результатами проходження практики аспірант надає кафедрі такі звітні документи:

- ✓ лист з індивідуального плану аспіранта (сторінка G1 Педагогічна практика. План та обов'язки);
- ✓ звіт про проходження педагогічної практики;
- ✓ відгук керівника про проходження педагогічної практики.

Таблиця 1. Аудиторна робота аспірантів (календарно-тематичний план)

Назва дисципліни _____

№	Дата	Час проведення	Кількість годин	Вид заняття	Група	Кількість студентів
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

Література та навчальні матеріали

1. Положення про аспірантуру, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 Од
https://drive.google.com/file/d/1GQXsfcP02WVErY2j6VQHyjhNh_xPsZgl/view
2. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти доктора філософії в аспірантурі, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 Од
https://drive.google.com/file/d/1TP1zmObzR1pymt-YjIT_alsOF8uloLW_/view
3. Положення про педагогічну практику аспірантів, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 Од
<https://drive.google.com/file/d/1E9egKbyZjmEjEwRS00HkahjFm0UNls-l/view>
4. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної ради України. 2019. №2657-VIII. 2661 –VIII. URL :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). URL :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. Про Національну доктрину розвитку освіти. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
7. Чернікова Л. Ф. Розвиток освіти в сучасній Україні. Освітньо-правовий аспект. Київ, 2015. URL:
<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92838/49-Chernikova.pdf?sequence=1>
8. Етичний кодекс ученого України. Документ v0002550-09 від 15.04.2009.
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>
9. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / заг. ред.: Н. Г. Сорокіна та ін. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
10. Філософські проблеми сучасного наукового пізнання: підручник для студентів-магістрів усіх спеціальностей і форм навчання / Я.В. Тарароєв; О.О. Дольська; Т.М. Дишкант та ін. Харків: Видавець Іванченко І.С., 2023. 550с.
11. Освітньо-педагогічні напрями в сучасній західноєвропейській філософії: навч.-метод. посіб. / О.О. Дольська, О.А. Гончаренко, О.М. Городиська. Харків: Видавець Іванченка І.С., 2023. 225 с.
12. Методика викладання у вищій школі: навчально-методичний посібник / уклад. Кірдан О.Л., Кірдан О. П., Умань: Візаві, 2021. 198 с.
13. Методика викладання у вищій школі: метод. рек. для здобув. другого (магістр.) освіт.-наук. рівня / [уклад.: В. А. Барабаш, С. П. Римар]; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. – Кропивницький: ЦНТУ, 2023. – 60 с.
14. Стинська В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. / В. В. Стинська. - Івано-Франківськ, 2022. - 180 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності здобувача та розподіл балів

По закінченню практики здобувачі звітують про виконання програми педагогічної практики.

Звіт із педагогічної практики здобувач вищої освіти представляє на засіданні кафедри з обов'язковою участю гаранта ОНП, керівника практики, науково-педагогічних працівників, що викладали дисципліни зі спеціальності «В 10–Філософія», до яких були приєднані здобувачі, які самі проводили заняття. Після звітування та його обговорення приймається рішення про проходження аспірантом практики та виставляється оцінка (диференційований залік), яка фіксується у відомості та листку з індивідуального плану аспіранта. Здобувача вищої освіти, який не з'явився на практику без поважної причини, вважають таким, що одержав оцінку «незадовільно» та відраховують з Університету.

Розподіл балів для оцінювання педагогічної практики здобувача:

№ п/п	Структурні елементи	Бали
1.	Оцінка роботи здобувача під час проходження практики керівником практики (відгук)	5
2.	Проведення навчальних занять (5 балів за заняття)	50
3.	Шляхи удосконалення педагогічної майстерної на підставі зворотного зв'язку щодо якості проведення навчальних занять	5
4.	Відвідування лекційного заняття викладача ЗВО, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання	5
5.	Відвідування практичних (семінарських) занять викладачів ЗВО та/або колег-аспірантів, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання	5
6.	Розроблення, написання плану-конспекту лекції	5
7.	Розроблення та використання інноваційних форм і методів викладання	10
8.	Наявність апробації результатів проведеного дослідження у формі публікації наукової статті та/або тез доповідей на конференції (семінарі)	10
9.	Підготовка звіту результатів педагогічної практики	5
Загальна кількість балів		100

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, в тому числі під час відвідування бази практики. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, керівником практики, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Завідувачка кафедри

Ольга ГОРОДИСЬКА

Гарант ОП

Яків ТАРАСОВ